

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

**KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
CELJE**

**KMETIJSKA
SVETOVALNA
SLUŽBA
SLOVENIJE**

Oddelek za kmetijsko svetovanje

Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje

tel. 03/42 55 514, 03/42 55 515, 03/42 55 516, fax 03 42 55 530

Celje, 1. 3. 2016

TEHNOLOŠKA NAVODILA o uporabi organskih in mineralnih gnojil

1. Gnojenje (**Uredba o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov** (Ur.I.RS 22/2015))

Preglednica 1: Splošna prepoved gnojenja z organskimi in mineralnimi gnojili

	PREPOVEDANO tudi po preteku datumskih omejitev na:
ORGANSKA + MINERALNA gnojila	poplavljenih tleh
	na zasičenih tleh z vodo
	na tleh s snežno odejo
	na zamrznjenih tleh

Preglednica 2: Gnojenje s tekočimi organskimi gnojili na kmetijskih zemljiščih

ORGANSKO gnojilo	čas PREPOVEDI gnojenja
Gnojevka, gnojnica	od 15. november do 1. marca
Za pripravo zemljišča za setev jarih žit, trav, TDM ali pomladansko dognojevanje žit	od 15. november do 15. februarja

Gnojenje s hlevskim gnojem je na **kmetijskih zemljiščih** prepovedano od 1. decembra do 15. februarja.

Preglednica 3: Gnojenje z mineralnimi gnojili, ki vsebujejo dušik

	čas PREPOVEDI gnojenja
Mineralna gnojila, ki vsebujejo DUŠIK (razen za gnojenje v rastlinjakih!)	od 15. oktobra do 1. marec (*)
Mineralna gnojila, ki vsebujejo DUŠIK za gnojenje OZIMIN	od 1. decembra do 15. Februarja (*)

Vnos dušika v tla v obliki mineralnih gnojil v času od 1. septembra do začetka trajanja prepovedi iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena ne sme presežati 40 kg N/ha.

(*) Ne velja za gnojenje kmetijskih rastlin v rastlinjakih.

Na strmih zemljiščih, ki so nagnjena k površinskim vodam, je treba **odmerke organskih in mineralnih gnojil, ki vsebujejo dušik**, razdeliti v več delov tako, da enkratni odmerek dušika ne presega 80 kg/ha.

ZAJEM PITNE VODE:

Če za območje okoli objekta za zajem pitne vode, ki je vključen v sistem javne oskrbe s pitno vodo, ni določen vodovarstveni režim, sta do sprejetja vodovarstvenih režimov v skladu z zakonom, ki ureja vode, **vnos tekočih organskih gnojil** v tla ali na tla in preoravanje trajnega travinja prepovedana v razdalji 100 m od tega objekta.

ZAČASNO ODLAGANJE HLEVSKEGA GNOJA:

Uležan hlevski gnoj se lahko začasno **odloži** na kmetijskem zemljišču v uporabi, **ki ni nagnjeno k površinskim vodam**, vendar ne dlje kakor dva meseca z obvezno menjavo lokacije vsako leto. Začasno **odlaganje** uležanega hlevskega gnoja mora biti od tekočih ali stoječih voda oddaljeno najmanj 25 m.

Začasno **odlaganje** uležanega hlevskega gnoja je prepovedano v razdalji 100 m od objekta za zajem pitne vode, ki je vključen v sistem javne oskrbe s pitno vodo, če za območje okoli tega objekta ni določen vodovarstveni režim.

Letni vnos dušika iz živinskih gnojil ne sme presegati 170 kg N/ha kmetijskih zemljišč v uporabi na ravni kmetijskega gospodarstva.

Če letni vnos dušika iz živinskih gnojil presega 350 kg N/leto, hkrati pa letna obremenitev z živinskimi gnojili presega 140 kg/ha kmetijskih zemljišč v uporabi, je treba letni vnos živinskih gnojil v in na tla izračunati in zabeležiti prvič najpozneje šest mesecev po uveljavitvi te uredbe, to je **14. oktobra 2015** in **nato vsako leto**. Na ostalih kmetijskih gospodarstvih, kjer vsaj enega od zgornjih pogojev ne izpolnjujejo, morajo to prvič narediti do istega roka, nato pa vsako peto leto.

Preglednica 4: Preglednica 2 iz Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov – Vsebnost dušika v živinskih gnojilih pri posameznih vrstah DOMAČIH živali

Vrsta rejne živali	Hlevski gnoj (v kg N/t, {kg N/m ³ })	Gnojnica (v kg N/m ³)	Gnojevka (v kg N/m ³)
Govedo	4,0 {3,3}	2,0	4,0
Prašiči	4,5 {4,1}	2,5	5,0
Perutnina	18,0 {9,0} ¹	/	2,6 ²
Drobnica	5,0 {3,5}	/	/
Konji	4,3 {2,2}	/	/

¹Vrednosti se nanašajo na perutninski gnoj s 50 % sušine.

²Vrednosti se nanašajo na nerazredčeno svežo gnojevko z 10 % sušine

Preglednica 5: Mejne vrednosti vnosa dušika v tla (v kg N/ha)^{1,2}

Kmetijska rastlina	Pridelek t/ha	Mejna vrednost kg N/ha
Trajno travinje	6	160
Pšenica	5	150
Ječmen	4	120
Tritikala	4	120
Oves	3	110
Silažna koruza	41	240
Koruza za zrnje	7	240
Trave in travne mešanice	9	240
Travno-deteljne in deteljno-travne mešanice	9	170
Detelje in lucerna	9	40
Krompir	22	160
Oljna ogrščica	3	180
Vinska trta	7	110
Hmelj	2	220

¹ Mejne vrednosti vnosa dušika **v tla ali na tla** predstavljajo količino dušika, ki ga za posamezne rastline z upoštevanjem pričakovanih pridelkov lahko vnesemo v tla v obliki mineralnih in organskih gnojil ter pri namakanju rastlin v času od priprave tal za setev do spravila pridelka, pri trajnih nasadih in travnikih pa v obdobju enega koledarskega leta. Če se pričakuje manjši pridelek od navedenega iz preglednice 4 Priloge 1 te uredbe, je treba odmerke dušika zmanjšati skladno s potrebami rastlin po dušiku. Če se pričakuje večji pridelek od navedenega iz preglednice 4 Priloge 1 te uredbe, se odmerki dušika lahko povečajo skladno s potrebami rastlin po dušiku, pri čemer mora imeti kmetijsko gospodarstvo obvezno izdelan gnojilni načrt. Gnojilni načrt za gnojenje z dušikom mora vsebovati izračun potreb po gnojenju z dušikom glede na večji pričakovani pridelek in načrt gnojenja, ki mora vsebovati čas, količino ter vrsto gnojila, ki vsebuje dušik.

² Pri količini dušika, ki ga vnesemo v tla v času, določenem v 17. točki 2. člena te uredbe, je treba izhajati iz izkoristka rastlinam dostopnega dušika pri gnojenju z živinskimi gnojili, ki ga upoštevamo na naslednji način, če gre za vnos dušika v tla ali na tla:

- a) s hlevskim gnojem na njivah znaša izkoristek dušika:
 - v letu uporabe: 35 %,
 - drugo leto: 25 % in
 - tretje leto: 10 %;
- b) s hlevskim gnojem na travnikih znaša izkoristek dušika:
 - v letu uporabe: 25 %,
 - drugo leto: 15 % in
 - tretje leto: 10 %;
- c) z gnojevko znaša izkoristek dušika v letu porabe 75 % in
- č) z gnojnico znaša izkoristek dušika v letu porabe 85 %.

2. Gnojenje v skladu z zahtevami Zakona o vodah (Ur.I.RS 67/2002)

V skladu z zahtevami 65. člena Zakona o vodah je **prepovedano:**

Gnojenje in uporaba sredstev za varstvo rastlin na priobalnih zemljiščih v tlorisni širini

- 15 m od meja brega voda 1. reda (Savinja, Sotla, Drava, Meža z Mislinjo, Dravinja, Paka, ...) in
- 5 m od meja brega voda 2. reda (ostale vode).

3. Vsebnost fosforja (P₂O₅) v organskih gnojilih

Smernice za strokovno utemeljeno gnojenje, MKGP, 2010, Mihelič Rok, str. 137

Preglednica 7: Vsebnost fosforja v gnojivkah pred izvozom na kmetijske površine (kg/m³); vsi podatki so preračunani na 10 % sušino

živalska vrsta	P ₂ O ₅
krava (6000 l mleka, brez teleta)	2,0
telice	1,9
teleta (do 3 mes.)	2,5
teleta pitanci (3 – 6 mes.)	2,0
goveji pitanci (nad 6 mes.)	2,3
Plemenske svinje (z 18 pujski do 25 kg)	
enofazno krmljenje	5,1
dvofazno (N in P reducirano)	4,0
Prašiči pitanci (200 kg prireje)	
enofazno krmljenje	4,4
dvofazno, N in P reducirano	3,3
Kokoši nesnice	
standardno krmljenje	3,8
N in P reducirano	2,8

Pripravili:
Specialisti KGZS-Zavod CE